

Інформаційно-комунікаційні технології в освіті

УДК 378:81'243:004.8

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18652929>

Інтеграція штучного інтелекту в процес викладання англійської мови в закладах вищої освіти: потенціал персоналізованого навчання

Поддубей Олена Вікторівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри автоматизації та інформаційних систем, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 39600, Україна, м. Кременчук, вул. Університетська, 20, <https://orcid.org/0000-0003-1915-4889>

Прийнято: 15.01.2026 | Опубліковано: 30.01.2026

Анотація:** Мета.* Метою статті є теоретичне обґрунтування та аналіз дидактичного потенціалу чат-ботів на основі генеративних мовних моделей, зокрема ChatGPT, у процесі викладання англійської мови у закладах вищої освіти в контексті персоналізації навчання з урахуванням рівневої неоднорідності здобувачів освіти за шкалою CEFR, а також визначення пов'язаних з цим обмежень, ризиків й етичних аспектів. ***Методи. У дослідженні застосовано методи теоретичного аналізу для узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду з вивчення можливостей штучного інтелекту у викладанні іноземних мов; метод порівняльного аналізу педагогічних підходів до інтеграції чат-ботів у навчальний процес з урахуванням рівнів володіння англійською мовою. Аналітичним інструментом слугувало моделювання взаємозв'язку між рівнем мовної підготовки здобувачів, характером персоналізації навчального контенту та очікуваним дидактичним

ефектом. **Результати.** З'ясовано, що чат-боти на основі генеративних мовних моделей здатні ефективно забезпечувати персоналізований підхід до викладання англійської мови через адаптацію лексико-граматичного матеріалу, темпу навчання, форм зворотного зв'язку та комунікативних завдань до індивідуальних потреб здобувачів. Продемонстровано, що дидактичний потенціал таких інструментів корелює з рівнем володіння мовою. Обґрунтовано можливість використання чат-ботів як засобу компенсації негативного впливу неоднорідності рівнів академічних груп без поділу на підгрупи. Водночас окреслено можливі ризики неконтрольованого застосування інструментів штучного інтелекту, зокрема звуження навчальної траєкторії, фрагментації мовної компетентності та порушення принципів академічної доброчесності. **Висновки.** Зроблено висновок, що ефективність персоналізації викладання англійської мови за допомогою чат-ботів визначається не самим фактом використання штучного інтелекту, а педагогічно виваженим характером його інтеграції в навчальний процес. Чат-боти доцільно розглядати як допоміжний інструмент розширення методичного арсеналу викладача за умови збереження провідної ролі педагогічного супроводу та дотримання етичних норм і принципів академічної доброчесності.

Ключові слова: генеративні мовні моделі; чат-боти в освіті; адаптивне навчання; рівнева диференціація; шкала CEFR; іншомовна комунікативна компетентність; академічна доброчесність.

Integration of Artificial Intelligence into English Language Teaching in Higher Education Institutions: The Potential of Personalized Learning

Olena Poddubei

C.Sc., Associate Professor, Associate Professor of Automation and Information Systems Department, Kremenchuk Mykhailo Ostrogradsky National University
39600, Kremenchuk, 20 Universytetska street, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0003-1915-4889>

Abstract: **Objective.** This study is aimed at providing a theoretical substantiation and analysis of the didactic potential of chatbots based on generative language models, in particular ChatGPT, in the process of English language teaching in higher education institutions within the context of personalized learning, taking into account the heterogeneity of students' language proficiency levels according to the CEFR scale, as well as at identifying the related limitations, risks, and ethical aspects. **Methods.** The study employs methods of theoretical analysis to generalize Ukrainian and international experience in exploring the possibilities of artificial intelligence in foreign language teaching, as well as a comparative analysis of pedagogical approaches to the integration of chatbots into the instructional process with regard to different levels of English language proficiency. Analytical modelling is used as a research tool to examine the relationship between students' language proficiency levels, the nature of content personalization, and the expected didactic effect. **Results.** The findings indicate that chatbots based on generative language models are capable to provide personalized approach to English language teaching through the adaptation of lexical and grammatical material, learning pace, feedback formats, and communicative tasks to individual learner needs. It is demonstrated that the didactic potential of such tools correlates with learners' language proficiency levels. The study substantiates the feasibility of using chatbots as a means of

*compensating for the negative effects of mixed-ability academic groups without dividing students into subgroups. At the same time, potential risks associated with the uncontrolled use of artificial intelligence tools are identified, including the narrowing of learning trajectories, fragmentation of language competence, and violations of the principles of academic integrity. **Conclusions.** It is concluded that the effectiveness of personalized English language teaching supported by chatbots is determined not by the mere use of artificial intelligence, but by the pedagogically sound nature of its integration into the instructional process. Chatbots should be regarded as auxiliary tools for expanding the teacher's methodological repertoire, provided that the leading role of pedagogical guidance is preserved and ethical standards and principles of academic integrity are strictly observed.*

Keywords: *generative language models; educational chatbots; adaptive learning; proficiency-based differentiation; CEFR scale; foreign language communicative competence; academic integrity.*

Постановка проблеми. Сьогодення характеризується проникненням штучного інтелекту (ШІ) у переважну більшість сфер життя, включаючи освіту. Тому не дивно, що впродовж останніх років проблема інтеграції цього потужного інструменту в освітній процес стала предметом активного наукового обговорення як у вітчизняних, так і в зарубіжних дослідженнях. Водночас, актуальність дослідження можливостей ШІ у цій області зумовлена зміщенням фокусу освітньої парадигми у бік персоналізованого підходу, який є особливо важливим у процесі викладання англійської мови (АМ) у вищій школі. Необхідність персоналізації продиктована вкрай неоднорідним рівнем володіння англійською мовою особами, які вступають до закладів вищої освіти. Інтеграція ШІ у процес викладання АМ надає альтернативні шляхи вдосконалення здобувачами навичок іншомовної комунікації, адже цей

перспективний ресурс здатен забезпечувати високий рівень зацікавленості й адаптації матеріалів до потреб конкретного здобувача.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтеграція потенціалу технологій ШІ в освітній процес викликає значний інтерес у викладацькій спільноті, оскільки вони надають широкі можливості для модернізації освітніх підходів, зокрема в контексті вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти. Значна частина наукових розвідок, опублікованих останніми роками, і присвячених ролі штучного інтелекту в освіті, красномовно свідчить про виключну зацікавленість українських і зарубіжних науковців і дослідників у розробці цього питання. Так, вітчизняний науковий дискурс зосереджений здебільшого на загальнотеоретичних аспектах застосування ШІ в мовній освіті. Приміром, у праці [1] звертається увага на загальний позитивний вплив інструментів штучного інтелекту на методику навчання мов, зміну традиційних підходів та приклади застосування технологій, таких як машинний переклад і діалогові взаємодії. Автори підкреслюють потенціал ШІ для персоналізації освітнього контенту, однак обмежуються загальним описом технологічних можливостей без детального аналізу ефективності конкретних інструментів, таких як чат-боти, в реальних умовах вищої школи.

Подібну позицію демонструють і дослідження [2], [3], [4], в яких подається загальна характеристика ШІ з точки зору мультимодальності для цілей персоналізованого навчання, розглядаються сфери його застосування, а також переваги та ризики застосування ШІ при вивченні АМ. Водночас, в роботі недостатньо уваги приділено застосуванню інтерактивного використання ШІ, не узагальнюються результати впливу на рівні компетентностей здобувачів вищої освіти.

Роботи [5] та [6] розглядають роль ШІ у вивченні іноземних мов студентами ЗВО з позицій можливості заміни людини-викладача, наводячи

аргументи щодо неможливості повної заміни людини машиною, пропонуючи синергічний підхід до співпраці викладачів і ШІ.

Окремий напрям являють роботи, присвячені аналізу європейського досвіду впровадження штучного інтелекту у мовну освіту. Зокрема, можна виділити критичний огляд [7] європейських практик і тенденцій у застосуванні ШІ-інструментів у викладанні англійської мови в європейських університетах. Проте, в роботі бракує систематизованих порівнянь ефективності різних моделей ШІ і недостатньо уваги приділяється досвіду українських ЗВО порівняно з європейськими.

Зарубіжний досвід дослідження проблеми інтеграції штучного інтелекту в процес викладання представлений значною кількістю робіт, які загалом демонструють більш системний підхід до вивчення окресленої проблеми. Науковий інтерес для цілей нашої статті представляє, насамперед, систематизований огляд понад тридцяти сучасних наукових робіт щодо можливостей застосування ШІ у викладанні англійської мови [8]. Хоча робота наводить приклади застосування ШІ у конкретних регіонах і закладах освіти, водночас, не висвітлює питання інклюзивності, адаптації та персоналізованого підходу, який уможлиблюється застосуванням ШІ в освітньому процесі.

Подібні висновки містяться в оглядовій статті [9], де окреслюються поточні тенденції у викладанні АМ, наголошується на необхідності розроблення чітких педагогічних моделей інтеграції ШІ в процес викладання англійської мови. Авторка підкреслює, що технологічний потенціал штучного інтелекту (системи тьюторингу, інструменти НЛП, адаптивне навчання) часто випереджає методичне осмислення його застосування, що створює ризик формального або неефективного використання таких інструментів.

Окрема увага у дослідженні проблеми інтеграції штучного інтелекту в освітній процес приділяється питанням вивчення думки викладачів і здобувачів. Популярність інструментів ШІ для цілей освіти підтверджується

статистичними даними: 48% відсотків учасників освітнього процесу застосовують можливості ШІ для вивчення мов, 37% користуються лише програмами для генерації текстів, 31% послуговуються чат-ботами для вивчення окремих питань [10, р. 30]. Наведена статистика знаходить підтримку в роботах [11] та [12], присвячених аналізу ставлення викладачів й осіб, що навчаються, до застосування штучного інтелекту для цілей вивчення англійської мови. У статті наводяться точки зору викладачів щодо корисності й ризиків ШІ й порушується питання здатності ШІ підтримувати мотивацію та успішність учнів у довгостроковій перспективі. Схожі думки висловлюють автори [13], надаючи філософську оцінку можливостям штучного інтелекту в освіті, розмірковуючи про важливість етики, академічної доброчесності та збалансованого впровадження інструментів ШІ для збереження рівноваги між використанням останніх і підтримкою належного рівня академічної доброчесності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел дозволяє зробити висновок, що, попри зростаючий інтерес до інтеграції штучного інтелекту у викладання англійської мови, низка питань залишається недостатньо розробленою. Зокрема, бракує комплексних досліджень, спрямованих на аналіз дидактичних можливостей конкретних інструментів на основі ШІ у ЗВО в розрізі персоналізації навчання, а також практично орієнтованих моделей їхнього використання з урахуванням рівневої неоднорідності здобувачів. Це зумовлює актуальність подальшого вивчення інструментів штучного інтелекту як засобу персоналізації навчання англійської мови та обґрунтування їхнього педагогічного потенціалу.

Формулювання цілей статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування та аналіз можливостей, дидактичних переваг, обмежень й етичних умов інтеграції інструментів штучного інтелекту у процес викладання англійської

мови у закладах вищої освіти в контексті персоналізації навчання в умовах рівневої неоднорідності здобувачів освіти.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: проаналізувати сучасні наукові підходи до використання штучного інтелекту у викладанні англійської мови, представлені у вітчизняних і зарубіжних дослідженнях; визначити основні напрями застосування інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі під час формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти; схарактеризувати дидактичний потенціал чат-ботів, зокрема ChatGPT, як засобів розвитку лексичних, граматичних і комунікативних навичок; проаналізувати можливості персоналізації навчання англійської мови за допомогою інструментів штучного інтелекту з урахуванням індивідуальних потреб з урахуванням рівнів володіння мовою за шкалою CEFR; визначити переваги й обмеження використання штучного інтелекту у викладанні англійської мови у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Освітній процес в умовах сьогодення характеризується зростаючою різноманітністю освітніх потреб здобувачів і необхідністю підвищення ефективності навчального процесу, що логічно зумовлює орієнтацію освітньої парадигми на принципи студентоцентрованості й персоналізації навчання. У класичному розумінні персоналізація навчання трактується як педагогічний підхід, спрямований на адаптацію змісту, темпу й методів навчання до індивідуальних особливостей здобувача, з урахуванням рівня підготовки, мети навчання і швидкості засвоєння знань [14]. Для цілей нашого дослідження ми розглядатимемо персоналізацію, передусім, з лінгвістичної точки зору, розуміючи її як свідому і цілеспрямовану адаптацію лексичного і граматичного матеріалів до актуального рівня мовної підготовки, професійної діяльності та інтересів особи, що навчається.

В умовах діджиталізації освіти персоналізований підхід до викладання англійської мови реалізується за допомогою інструментів штучного інтелекту. Серед великого розмаїття можливостей найбільш вагомими вважаємо такі: адаптація рівня складності лексичного навантаження до рівня володіння мовою; складання граматичних вправ, спрямованих на подолання індивідуальних складностей сприйняття матеріалу або на відпрацювання конкретних граматичних явищ; генерування вправ на розвиток комунікативних навичок, що імітують реальні побутові або професійні ситуації з урахуванням персональних навчальних цілей або професійних інтересів; надання зворотного зв'язку у формі коригування помилок, надання пояснень або рекомендацій щодо подальшої траєкторії навчання. Проте, у традиційних умовах реалізація подібних заходів є обмеженою часовими й організаційними можливостями викладача, особливо в групах з неоднорідним рівнем мовної підготовки здобувачів вищої освіти.

Інтеграція інструментів штучного інтелекту, зокрема чат-ботів і генеративних мовних моделей, відкриває нові можливості для практичної реалізації персоналізованого підходу у викладанні англійської мови. Чат-боти здатні самостійно визначати рівень мовної підготовки конкретного здобувача, аналізувати його мовленнєві дії, ідентифікувати типові помилки та їх причини й адаптувати дидактичні матеріали до визначеного рівня володіння мовою. Таким чином, технологічні можливості штучного інтелекту дозволяють частково компенсувати обмеження традиційних форм навчання та забезпечити більш гнучку організацію процесу викладання англійської мови. Генеративні моделі, зокрема ChatGPT, персоналізують навчання через механізм мовної адаптації, що полягає у створенні текстів, діалогів і вправ різного ступеня складності, керуючись заданим або визначеним рівнем мовної компетентності здобувача. Це уможливорює організацію роботи в межах однієї тематичної спрямованості, з одночасним варіюванням обсягу і складності лексики,

граматичних конструкцій і завдань на розвиток комунікативних навичок для окремих студентів або підгруп.

Важливим аспектом персоналізації є можливість диференційованого зворотного зв'язку. Чат-боти здатні надавати пояснення мовних помилок у формі, адаптованій до рівня користувача, що сприяє усвідомленому засвоєнню мовного матеріалу й розвитку самостійності у навчанні. У такий спосіб персоналізований зворотний зв'язок виступає не лише коригувальним, а й навчальним інструментом.

Отже, персоналізація викладання англійської мови у закладах вищої освіти за допомогою чат-ботів і генеративних моделей штучного інтелекту може розглядатися як поєднання засад адаптивного навчання й технологічних можливостей аналізу й генерації мовного контенту. Водночас, ефективність такого підходу безпосередньо залежить від педагогічно виваженого використання інструментів ШІ, чіткого визначення навчальних цілей і методичного супроводу з боку викладача, який залишається ключовою фігурою в організації персоналізованого освітнього процесу.

Приймаючи до уваги, що персоналізований підхід до викладання англійської мови у ЗВО передбачає адаптацію, насамперед, контенту до індивідуальних особливостей здобувача, особливого значення набуває питання можливостей практичної реалізації в умовах неоднорідності рівня мовної підготовки академічних груп. Явище різнорівневості зумовлене існуючим протиріччям між тим, що передбачуваний рівень володіння англійською мовою при вступі до ЗВО має бути на рівні B1 (Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти – CEFR [15]) і фактичним рівнем, обумовленим, зокрема, індивідуальними здібностями й умовами попереднього навчання здобувачів.

У цьому контексті інструменти штучного інтелекту, зокрема чат-боти на основі великих мовних моделей (у якості прикладу взято ChatGPT), відкривають нові можливості для реалізації персоналізованого підходу й

уможливлюють підтримку цілісності навчального процесу. Завдяки здатності адаптувати мовний матеріал за рівнем складності, змінювати характер вправ і завдань, надавати миттєвий персоналізований зворотний зв'язок та моделювати широкий спектр комунікативних ситуацій, такі інструменти можуть бути з успіхом інтегровані у викладання англійської мови як ефективний допоміжний ресурс викладача.

З метою систематизації окремих можливостей використання чат-ботів у процесі персоналізованого викладання англійської мови та наочного представлення взаємозв'язку між рівнем мовної підготовки здобувача, функціоналом інструментів III й очікуваним дидактичним ефектом, доцільно узагальнити ці аспекти у вигляді таблиці.

Таблиця 1

Інструменти штучного інтелекту та їх дидактичний потенціал

Рівень мовної підготовки здобувача (CEFR)	Можливості чат-бота / ChatGPT	Характер персоналізації	Дидактичний ефект
A1–A2 (початковий користувач – рівень виживання / елементарного спілкування)	Створення діалогів і текстів з тематичною лексику; пояснення граматичних явищ простою мовою; корекція базових помилок	Адаптація лексичного мінімуму; спрощення синтаксичних конструкцій; надання ситуативних мовних кліше; уповільнений темп взаємодії	Формування базової мовної впевненості; адаптоване когнітивне навантаження; поступове залучення до комунікації
B1 (незалежний користувач – пороговий рівень)	Створення комунікативних завдань у контексті повсякденних, навчальних і професійних ситуацій; генерація завдань на основі адаптованих текстів; надання пояснень з прикладами; аналіз типових граматичних помилок	Диференціація завдань за складністю; поєднання репродуктивних і продуктивних вправ	Розвиток самостійності у навчанні; покращення точності висловлення думки; розширення словникового запасу; закріплення граматичних структур
B2 (незалежний користувач – рівень)	Створення моделей рольових і професійно орієнтованих діалогів;	Ускладнення лексико-граматичного матеріалу; орієнтація	Розвиток комунікативної компетентності;

впевненого володіння мовою)	створення вправ для роботи з неадаптованими текстами; стилістичний аналіз мовлення	на функціональне використання мови	підготовка до академічного професійного спілкування
C1–C2 (досвідчений користувач – рівень ефективного операційного / вільного володіння)	Спонування до висловлення ставлення й аналіз аргументації; редагування письмових текстів; підтримка обговорень професійного й академічного характеру	Персоналізація за стилем мовлення, регістром і метою висловлювання	Удосконалення академічного письма; розвиток критичного мислення та мовної гнучкості
Неоднорідний рівень (комбінація рівнів за CEFR в межах академічної групи)	Створення й адаптація дидактичного матеріалу для потрібних рівнів складності в межах однієї теми;	Паралельна персоналізація без поділу на підгрупи; підтримка зацікавленості й мотивації навчання	Оптимізація групової роботи; підвищення ефективності викладацького супроводу

Джерело: власна розробка автора

Наведена таблиця наочно демонструє узагальнені можливості чат-ботів в контексті персоналізованого підходу до викладання англійської мови на основі, який реалізується за декількома напрямками: через адаптацію навчального контенту за рівнем складності; через зміну характеру взаємодії між здобувачем і навчальним середовищем залежно від рівня володіння мовою (підтримувально-інструктивна функція для початкових рівнів, аналітично-консультативна для здобувачів, чий рівень мовної підготовки є вищим). Хоча, існує думка [16, р. 1612], що найбільшу ефективність інструменти ШІ демонструють при їх інтеграції в освітній процес осіб, які вже володіють мовою на рівні, як мінімум близькому до середнього, дані поданої таблиці свідчать, що такі інструменти на всіх рівнях чинять позитивний вплив на розширення словникового запасу, покращують сприйняття і запам'ятовування нової лексики й покращують процес засвоєння граматичних явищ.

Окремої уваги заслуговують шляхи реалізації персоналізованого підходу шляхом комплексної адаптації навчальних матеріалів. Так, для осіб, що

навчаються маючи початкові рівні (A1–A2), ключовим аспектом персоналізації є зниження когнітивного навантаження через обмеження лексичного обсягу, спрощення синтаксичних конструкцій і сповільнений темп надання дидактичного матеріалу, в той час як для здобувачів, що мають рівень незалежного користувача (B1–B2) персоналізація відбувається у більш складний спосіб і полягає у варіативності завдань, моделюванні реалістичних комунікативних ситуацій та поступовому переході від репродуктивних до продуктивних видів мовленнєвої діяльності. У випадку здобувачів, які мають рівень досвідченого користувача (C1–C2), персоналізація досягається, передусім, здатністю інструментів штучного інтелекту підлаштовуватись під стилістичні, прагматичні й дискурсивні параметри мовлення. У цьому випадку чат-боти відіграють роль уже не джерела знань, а інструмента рефлексії, мовного аналізу й удосконалення навичок ведення професійного й академічного дискурсу.

Однак, найбільш реалістичним сценарієм застосування інструментів чат-ботів для викладання англійської мови в умовах сьогодення є реалізація персоналізованого підходу для груп здобувачів з неоднорідним рівнем володінням мови. Функціональні можливості штучного інтелекту уможливають рівневу адаптацію навчальних матеріалів без необхідності поділу групи, зміни тематики або радикальної перебудови навчального плану, що, з одного боку, дозволяє реалізувати паралельну персоналізацію, а з іншого – істотно підвищує ефективність викладацького супроводу.

Отже, подана таблиця дає можливість сформулювати основні позитивні моменти застосування можливостей штучного інтелекту як допоміжного інструменту для розширення методичного арсеналу викладача англійської мови у ЗВО: персоналізація навчання за допомогою чат-ботів на основі штучного інтелекту характеризується багаторівневістю й реалізується шляхом адаптації контенту, складності й форм мовленнєвої взаємодії під рівень мовної

підготовки конкретного здобувача; застосування інструментів штучного інтелекту дає можливість знизити негативний вплив різнорівневості груп на якість навчального процесу шляхом адаптації одного й того самого навчального матеріалу до потреб здобувачів із різним рівнем володіння мовою.

Огляд потенціалу штучного інтелекту в контексті персоналізації мовної освіти не можна вважати цілісним, подаючи його лише з позиції позитивних моментів. Так, попри очевидні переваги персоналізованого навчання англійської мови з використанням чат-ботів на основі штучного інтелекту, надмірна або неконтрольована з боку викладача орієнтація на індивідуалізацію навчального процесу може мати небажані наслідки. Зокрема, автоматизована адаптація навчального контенту під поточний рівень здобувача, яка є ключовим чинником персоналізації, за відсутності педагогічного супроводу може звужувати навчальну траєкторію та гальмувати когнітивний розвиток здобувача. Це може відбуватися як через надмірну автономію здобувача так і через схильність чат-ботів до надання схвальної та позитивної реакції під час спілкування, внаслідок чого формується так звана «зона комфорту», тобто, ситуація коли чат-бот постійно підлаштовує завдання під наявні мовні можливості здобувача, уникаючи матеріалу підвищеної складності. За таких умов персоналізація перестає виконувати розвивальну функцію, внаслідок чого прогрес уповільнюється, оскільки здобувач рідше стикається з мовними викликами, необхідними для переходу на вищий рівень володіння мовою.

Ще одним негативним моментом є фрагментація мовної компетентності. Така ситуація також може скластися в умовах браку або відсутності педагогічного супроводу, внаслідок чого здобувач або чат-бот робить надмірний акцент на відпрацюванні окремих компонентів мовлення (лексика, граматики або вимова). Це, з одного боку, підвищує точність виконання завдань і отримання вищої оцінки, але з іншого може знижувати інтегрованість мовленнєвих навичок. Наслідком є набуття окремих навичок у штучно

створених умовах, але при цьому здобувач стикається з труднощами у реальних комунікативних ситуаціях, коли виникає потреба одночасного застосування певної сукупності мовних компетенцій.

Говорячи про ризики й недоліки інтеграції штучного інтелекту в процес викладання англійської мови неможливо оминати й питання академічної доброчесності, коли значна частка розумової діяльності при виконанні творчих завдань (висловлювання власних думок або ставлення, критична оцінка, аргументація, тощо) робиться з використанням чат-боту (генерація готових текстів за заданими параметрами). У такій ситуації замість розвитку навичок довільного або спонтанного мовлення як показника сформованості мовної компетентності виникає ризик зниження здатності здобувача до самостійного мовного конструювання, аргументації та рефлексії.

Отже, процес інтеграції інструментів штучного інтелекту у викладання англійської мови для персоналізації навчання потребує постійного контролю з боку викладача для балансування між адаптацією до індивідуальних потреб здобувача і цілеспрямованим ускладненням навчальних завдань. Це дозволяє повною мірою підтримувати розвивальну функцію, одночасно уникаючи спрощення навчання.

Проведений аналіз потенціалу використання чат-ботів на основі штучного інтелекту у викладанні англійської мови дає змогу дійти таких висновків у контексті персоналізації навчання: інструменти ШІ спрощують процес адаптації навчального контенту до рівня мовної підготовки, потреб і темпу навчання здобувачів; водночас, неконтрольоване використання призводить до небажаного спрощення, фрагментації мовної компетентності та порушень принципів академічної доброчесності. Це дає підстави стверджувати, що ефективність персоналізації навчання англійської мови за допомогою чат-ботів визначається не самим фактом застосування штучного інтелекту, а

характером і ступенем його інтеграції в методично спроектоване навчальне середовище, де ключову роль продовжує відігравати викладач.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що інтеграція чат-ботів на основі штучного інтелекту у процес викладання англійської мови у ЗВО є широко обговорюваним напрямом як у вітчизняному так і в зарубіжному науковому дискурсі; актуальність і перспективність зумовлена необхідністю запровадження персоналізованого підходу до викладання через неоднорідність рівня мовної підготовки здобувачів вищої освіти. З'ясовано, що найбільш перспективними напрямками застосування ШІ є організація розмовної практики, надання персоналізованого зворотного зв'язку, а також робота з текстовими й аудіоматеріалами. Продемонстровано, що дидактичний потенціал чат-ботів типу ChatGPT може ефективно застосовуватись як засіб для розвитку лексичних, граматичних і комунікативних навичок, а також для надання персоналізованого зворотного зв'язку, моделювання реальних мовленнєвих ситуацій та підтримки певного рівня самостійності здобувачів, особливо на середньому й просунутому рівнях мовної підготовки. До того ж, штучний інтелект уможлиблює реалізацію персоналізованого підходу до навчання англійської мови завдяки адаптації навчальних матеріалів до рівня підготовки, темпу засвоєння та індивідуальних потреб здобувачів.

Водночас встановлено, що за відсутності контролю з боку викладача, застосування інструментів штучного інтелекту може чинити негативний вплив на навчальний процес, зокрема до зниження рівня самостійності у виконанні творчих завдань, формуванню ілюзії мовної компетентності через фрагментацію знань і порушенню принципів академічної доброчесності. Відтак, запропоновано інструменти ШІ розглядати не як самостійний засіб навчання, а як допоміжний інструмент у системі викладання англійської мови.

Отримані результати створюють теоретичне та методичне підґрунтя для подальших емпіричних досліджень щодо ефективності інструментів ШІ й впливу чат-ботів на рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти у різних освітніх контекстах.

Список використаних джерел

1. Пономаренко Н., Тимченко Г., Неустроева Г. Вплив штучного інтелекту на вивчення іноземної мови. *Витоки педагогічної майстерності*. 2024. № 34. С. 185–189. DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2024.34.318106>
2. Головацька Н., Колісниченко Т., Гоменюк О. Використання штучного інтелекту у вивченні англійської мови як другої. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія*. 2025. № 855–856. С. 31–40. DOI: <https://doi.org/10.31861/gph2025.855-856.31-40>
3. Астапова Т., Ізотова Л. Використання штучного інтелекту у викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти. *Професійно-прикладні дидактики*. 2025. № 1. С. 34–38. DOI: <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2025-1-5>
4. Lee J. [та ін.]. Multimodality of artificial intelligence in education. *IEEE Transactions on Learning Technologies*. 2025. № 1(99). С. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2312.06037>
5. Андреєва М. Роль штучного інтелекту у вивченні іноземної мови студентами закладів вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2024. № 12/232. С. 142–147. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.320502>
6. Chan C. K. Y., Tsi L. H. Y. The AI revolution in education: Will AI replace or assist teachers in higher education? 2023. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2305.01185>

7. Лисак Г. Інтеграція штучного інтелекту у викладання англійської мови як іноземної в Європі: критичний огляд інструментів, методів та впливу. *Comparative Professional Pedagogy*. 2025. № 15(1). С. 48–55. DOI: [https://doi.org/10.31891/2308-4081/2025-15\(1\)-6](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2025-15(1)-6)
8. Syuhra M., Chandra N., Rosalina E. Artificial intelligence in English language teaching: A systematic literature review of tools, impact, and challenges. *Voices of English Language Education Society*. 2025. № 9(1). С. 193–205. DOI: <https://doi.org/10.29408/veles.v9i1.29745>
9. Omonova K. Contemporary applications of artificial intelligence in English language teaching: A review of current research and empirical evidence. *International Journal of Literature and Languages*. 2025. № 5(11). С. 165–172. DOI: <https://doi.org/10.37547/ijll/Volume05Issue11-39>
10. Edmett A. [та ін.]. Artificial intelligence and English language teaching: Preparing for the future. London : British Council, 2023. 82 p.
11. Alenezi A., Alenezi A. The use of artificial intelligence in English learning: teachers' and students' perceptions. *Information Technologies and Learning Tools*. 2025. № 108(4). С. 37–52. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v108i4.6127>
12. Woo J. [та ін.]. EFL students' attitudes toward machine-in-the-loop artificial intelligence. *arXiv*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2307.13699>
13. Fedoriv O., Shuhai O., Pirozhenko L. Foundations of ethical use of AI in EFL academic writing. *Інноваційна педагогіка*. 2024. № 73. С. 302–308. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/73.57>
14. Серденко Т., Рейс Т. Персоналізація навчання за допомогою інформаційних систем. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2025. Т. 2, № 2(93). С. 333–338. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2025.2.2.41>

15. Common European Framework of Reference for Languages : official website. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>

16. Ciszowska A. I. [та ін.]. Integration of chatbots in additional language education: A systematic review. *European Journal of Educational Research*. 2024. Vol. 13. P. 1607–1625.